60
1962-2022

Vereniging Nieuw-Guinea Militairen 1945-1962

Nieuwsbrief
22e jaargang nr. 72 - Juni 2022

Colofon

De doelstelling van de vereniging Nederlands Nieuw-Guinea militairen 1945-1962 is het bevorderen van de contacten tussen de militairen, die in de periode 1945-1962 in de Nederlandse krijgsmacht hebben gediend in het voormalig Nederlands Nieuw Guinea. Het de ruimste zin van het woord behartigen van de belangen van de militairen en hun families. Het herdenken van hen die gevallen zijn bij de vervulling van hun plicht, evenals van hen die, ten gevolge van ongevallen of ziekten tijdens militaire dienst zijn overleden.

Beschermheer:
Luitenant-generaal C.J.M. de Veer b.d.
Voorheen Inspecteur-generaal der Krijgsmacht en der Veteranen
Adviseur: Kolonel
L. Habraken b.d.
Voorheen directeur van het Veteranen instituut
Ereleden:
A.S. Poortvliet,
H. Willemsen,
A. Dielemans, †
C. Aarts
Leden van Verdienste:
J. Peperkamp, H. Vos, A.J. Bouterse, A. Meurs, J.C. van Gils en E. van Tuijl
Bestuur:
M.P. Leijs voorzitter,
J.H. van Hensbergen penningmeester en redactie Nieuwsbrief
C van Vliet organisatie Reünie
A. Dielemans lid

Website: www.vnngm.nl
Redactie Nieuwsbrief: J.H. van Hensbergen.
Mail: info@vnngm.nl

Copyright: Tegen overname van artikelen bestaat in principe geen bezwaar, mits hiervoor van tevoren door de redacteur schriftelijk toestemming is verleend en de bron duidelijk in de uitgave wordt vermeld. Geplaatste foto's komen uit privé collecties en zijn als zodanig beschermd. De inhoud geeft niet noodzakelijkerwijs de mening van bestuur/of redactie weer en zij kunnen daarvoor niet aansprakelijk worden gesteld. De redactie behoud zich het recht voor om artikelen te weigeren of te redigeren.

Sluitingsdatum kopij Nieuwsbrief nummer 73:
01 september 2022

Van de voorzitter.

Sobats

In de eerste nieuwsbrief van dit jaar sprak ik de hoop uit dat wij eindelijk weer eens aan een gezond en goed verenigingsjaar konden beginnen en gelukkig is die hoop uitgekomen. We hebben een geweldige leuke reünie gehad en op een mooie en gepaste wijze het feit gevierd dat de laatste sobat 60 jaar geleden uit Nieuw Guinea thuis is gekomen. Veilig thuis is gekomen want in mijn openingswoord heb ik stil gestaan bij het feit dat niet iedereen veilig thuis is gekomen. Ik heb bij de herdenking de namen genoemd van de sobats die in Nieuw Guinea achter zijn gebleven. Killed in action.
En wij waren erbij in Wageningen “de reünie van de Vrijheid”. Ook een geweldig feest, een mooi en goed defilé. Nog nooit zo druk gezien daar in Wageningen. Duizenden mensen langs de route want ook voor Wageningen was het enkele jaren geleden dat de vrijheid op deze manier gevierd kon worden.
Was er dan helemaal geen kritiek? Jawel, de organisatie liet toch wel wat te wensen over. De locatie is prachtig maar om je plaats te vinden viel zeker niet mee. We zagen door de bomen het bos niet om zo maar te zeggen.
De bewegwijzering met de nauwelijks zichtbare bordjes was niet best.
De organisatie is daarvan in kennis gesteld en heeft voor volgend jaar beterschap beloofd. We zullen zien.
Na twee jaar hebben wij op 19 mei eindelijk fysiek onze Algemenen Vergadering kunnen houden. Plaats van handeling Echos Home in Ermelo. Betreffende de opkomst zijn wij als bestuur niet ontevreden maar we hadden op meer gehoopt. Zie ook verder in deze nieuwsbrief.
Ja, dan gaan we ons nu voorbereiden op de viering van de Nationale Veteranen dag in Den Haag op zaterdag 25 juni 2022. Ook dat is vanwege de corona pandemie enkele jaren geleden. De verwachting is dat het een geweldige happening wordt. Zoals U in de Check Point heeft kunnen lezen was de aanmelding voor deelname bij het V.I. U heeft aangegeven wat de wensen waren zodat de vrij vervoersbewijzen etc. door het V.I. rechtstreeks naar U worden gezonden.
Wat volgt is de Indië herdenking 15 augustus in Den Haag en de Nationale Herdenking in september in Roermond en natuurlijk onze herdenking bij het Papuamonument op 1 september op het landgoed Bronbeek in Arnhem. Bij al deze herdenkingen zijn wij vertegenwoordigd.

Met veteranen groet,
Uw voorzitter Rinus Leijs

Inhoudsopgave

Van het bestuur	**pag. 3 t/m 11**
Wij gedenken / Welkom aan onze nieuwe leden	pag. 3
In memoriam	pag. 4
60 jaar na dato	pag. 5
Handleiding downloaden foto's van de website	pag. 7 t/m 8
Afscheid van Rien van Esveld	pag. 8 t/m 9
Algemene Leden Vergadering	pag. 9 t/m 10
Mededelingen	pag. 11
Verhalen uit ons Nieuw-Guinea verleden	**pag. 13 t/m 26**
Terugblikken met Frans de Bree	pag. 13 t/m 16
Piet Jiskoot. De laatste schipper van Merauke	pag. 17 t/m 21
De stuipen op mijn lijf	pag. 22 t/m 24
Bladeren	pag. 25 t/m 26

Wij gedenken

Met eerbied en in gepaste stilte brengen we een laatste eresaluut aan:

R.A.C. Houkes	Dongen	13 februari 2022
A.G. de Haze	Kamperland	14 maart 2022
N.J. Out	Heemskerk	21 februari 2022
J.S. Gooiker	Veenendaal	16 december 2021
J.S. Zwier	Enkhuizen	5 maart 2022
H.J. de Roos	Kamperland	26 februari 2022
A.J.C. Dielemans	Roosendaal	23 maart
J.C. IJpelaar	Oude Tonge	24 maart 2022
H. Engelaar	Nijmegen	24 maart 2022

Welkom aan ons nieuwe leden

J.H. van Dijk	Zeist
B. Koot	De Meern
A. Kimsma	IJmuiden

In Memoriam

23 maart 2022 Toon Dielemans

Toon speelde een grote rol binnen onze vereniging.
Hij was mede oprichter van de Stichting die vooraf ging aan de oprichting van de Vereniging Nieuw-Guinea Militairen. Zowel van de Stichting als de Vereniging was hij bestuurslid. De laatste tijd deed hij zijn werk in het bestuur op een wat rustiger tempo maar stoppen kon hij niet. Dit jaar zou zijn herbenoeming aan de orde komen.
Wij kennen Toon als een amicale, zeer blijmoedige en meelevende sobat. Betrokken en heel actief in de VNGM. Het zijn van bestuurslid was voor hem geen erefunctie maar een erg actieve bezigheid.
Als oprichter van de vereniging was zijn doel om de band met de Nieuw-Guinea militairen levend te houden. Hij organiseerde vrijwel alleen de jaarlijkse reünie in de “Black Horse” in Roosendaal waar die onderlinge band onderstreept werd met verhalen uit de tropentijd een drankje en een lekker hap.
Betrokken bij het lot van de Papoea’s die we achter lieten. Onder meer zamelde hij geld in voor de nog steeds nodige lepra- en tbc bestrijding in het door ons verlaten rijksdeel. De fototentoonstelling was voor hem heilig, hiermee wilde hij op de reünies dat verleden blijvend laten zien. Samen met Jan van Gils maakten ze de panelen waarop die foto’s werden gerangschikt en levend gehouden.
Terecht werd hij enige jaren geleden tot erelid benoemd en voor de vele activiteiten die hij naast onze vereniging ontplooide ook Koninklijk onderscheiden.

We nemen afscheid van een goed mens en blijven hem herinneren zoals hij was toe nhij alles nog kon doen.

Dankbaar voor alles wat hij deed

Zestig jaar na dato

’t Harde – Eindelijk dan weer een reünie zoals we die al zoveel jaren mochten beleven. Oké toegegeven, vorig jaar hadden we na de corona-onderbrekingen alweer de eerste. Maar die was noodgedwongen in september. Dus niet op de gebruikelijke datum in de lente. Dit keer de reünie zoals we dat al die jaren gewend waren. En in een aantal opzichten ook meteen een bijzondere.

Het was immers bijna zestig jaar geleden dat we uit Nieuw-Guinea vertrokken. Met andere woorden. De veteranen die naar ’t Harde waren gekomen hebben dus, zo mag je aannemen, de leeftijd van tachtig jaar bereikt dan wel overschreden. Waar blijft de tijd?
Extra bijzonder was natuurlijk ook het feit dat penningmeester Jaap eens kritisch naar zijn post Algemene Reserve had gekeken en had geconstateerd dat de opgebouwde buffer ruim voldoende was om dit keer geen financiële bijdrage te vragen. Een gebaar dat werd gewaardeerd. Dat bleek alleen al uit de opkomst. Weer een behoorlijk volle zaal.
Diezelfde Jaap stond vervolgens stil bij het overlijden van Toon Dielemans (zie voorgaande pagina in deze nieuwsbrief)

Voorzitter Rinus Leijs opende dit keer met een speciale twee minuten stilte. Verpakt in een Last Post uitvoering op de achtergrond, noemde hij de namen van de gesneuvelde jongens.
Vervolgens benadrukte hij in een korte toespraak nog eens het feit dat wij onszelf niet moeten verwijten dat we de Papoea’s in de steek hebben gelaten. “De invasievloot van Indonesië was in de ochtend van 16 augustus al dagenlang onderweg en werd pas kort voor het eigenlijke treffen dat op 17 augustus zou beginnen, teruggefloten”, aldus Rinus. “Daarom zitten wij hier en hebben wij onze reünie en onze herinneringen. Want het was kantje boord. Als het tot een treffen was gekomen, hadden velen van ons hier nu niet gezeten. Gezien de overmacht waren wij kansloos.”
Rinus somde nog maar eens op waarmee Indonesië de aanval zou zijn begonnen en het handjevol Nederlandse militairen dat daar tegenover stond. “Later”, zo vervolgde hij, “waren wij veteranen enorm gefrustreerd”. Want bij ons leefde de gedachte: “wij hebben de

Papoea's in de steek gelaten."
Met de resultaten van een gedegen historisch onderzoek en alles overziend kunnen wij nu ook zeggen dat de V.S. en de U.N. ons hebben behoed voor een catastrofe. Want winnen konden wij deze oorlog nooit. Daarom veteranen, U en ik hebben de Papoea's niet in de steekgelaten maar de hogere machten. Nederlands Nieuw-Guinea was wel degelijk een speelbal in de tijdens de koude oorlog gegroeide tegenstellingen tussen de Sovjet Unie en de Verenigde Staten. En Nederland had daarin niks te vertellen. "Soekarno heeft daar listig gebruik van gemaakt."

Na zijn toespraak ging de bar open en werd er weer heerlijk bijgepraat. Voor een aantal veteranen was het eveneens een bijzondere reünie omdat zij het nieuwe Pak Een konden showen. Net als de reünie zelf ook voor niks. Nou ja, op een kleine eigen bijdrage na dan. Maar het was wel een bijzonder kostuum. Strak in de vouw. Binnenin je naam geborduurd en achter in de kraag een vermelding die de eigenaar zelf had mogen bedenken. Waar je gediend had. Welke compagnie. Dat soort zaken. Gerrit van Berkum had er zijn telegrafisten roepnaam JZF in laten borduren. Kortom, een heel bijzonder pak.
"Alleen zitten er geen zakken in", klaagde Louis van Driessen. Maar daar hebben vrouwen toch een betere kijk op. "Gewoon dit draadje lostornen en er komt een zak tevoorschijn", constateerde Ria Kors.

De blauwe hap was weer superlekker en de middagmuziek met een voortreffelijke zangeres zorgde voor de nodige nostalgische gevoelens. Al die bekende melodieën die herinneringen opriepen aan de tijd van toen. Als je 's avonds even de Kotta inging, hoorde je overal vanuit de woningen die prachtige klanken.

Dag twee in 't Harde was weer gereserveerd voor de Nieuw-Guinea veteranen niet behorend tot het 6 IB. De marinemensen, mariniers, de luchtmacht en andere krijgsmacht onderdelen.
Ook hier gezellig druk met zelfs een paar veteranen die voor het eerst 't Harde mochten meemaken.
En om nog even op die leeftijd terug te komen. Zowel op de woensdag als de donderdag waren er twee sobats met 1929 als geboortejaar.

Handleiding: downloaden foto’s van onze website

1

2

3

4

5

Ga naar de website www.vnngm.nl

1 Klik in het menu op het balkje ‘foto’s’

2 Klik op een rubriek, in dit voorbeeld is dit de reunie van 29-9-2021.

3 Klik op een foto om deze te vergroten

4 Rechts bovenin ziet u 3 puntjes boven elkaar. Klik hierop

5 Nu verschijnt er op dezelfde plek de optie ‘downloaden’. Klik hierop en de foto wordt in de map ‘downloads’ op uw computer opgeslagen.

Veel plezier met het bekijken en downloaden van de foto’s!

Afscheid van Rien van Esveld.

Toen we negentien jaar geleden voor onze reünie moesten verkassen naar de Tonnetkazerne in ’t Harde bleek de keuze voor die locatie een gouden greep. Want vanaf jaar een kregen we voor de catering te maken met Rien van Esveld.
Wat de Nieuw-Guinea veteranen betreft intussen onze eigen catering veteraan.

Tijdens de laatste reünie werd afscheid genomen van Rien. Hij gaat over een paar maandjes met pensioen. Dus volgend jaar zullen we het met zijn opvolger moeten doen.

Tijdens deze reünie werd Rien door de veteranen even in het zonnetje gezet. Voorzitter Rinus Leijs sprak hem toe en namens de veteranen werd een aandenken onthuld.
Rien vond het allemaal prachtig. “Ik heb deze jaarlijkse bijeenkomsten altijd als een van de leukste onderdelen van mijn werk beschouwd”, wilde hij aan de Nieuwbrief wel kwijt. “Met die veteranen liep het altijd gesmeerd. Nooit geen gezeur. Mijn collega Margreet die er ook bij de eerste in 2003 al bij was, kan het beamen.
Of er ooit iets misging? Alleen die eerste reünie. Ik dacht, veteranen, die jongens lusten wel een biertje. Laat ik maar goed inslaan. Dertig fusten van vijftig liter. Ik zie wel wat er overblijft. Wat denk je, halverwege de middag waren we door het bier heen. Hebben we als de wiedeweerga nog bij moeten halen.”

De prettige samenwerking was, wat onze reünie-commissie betreft, wederzijds. “Rien was altijd vrolijk, liep altijd te fluiten. We hebben nooit ruzie gehad. Het is echt jammer dat hij gaat vertrekken”, aldus Cor van Vliet

ALGEMENE Ledenvergadering 19 mei 2002

Zoals onze voorzitter schrijft in zijn voorwoord voor deze nieuwsbrief konden we onze ALGEMENE Vergadering weer fysiek houden in het vertrouwde Echos Home de Schakel in Ermelo. De locatie die voor de meeste leden het meest centraal is gelegen. Het bestuur beseft dat deze centrale ligging toch een aantal leden weerhoud om deze vergadering te bezoeken. Als één van onze leden een suggestie heeft om het bijwonen van de ALV beter mogelijk te maken dan hoort het bestuur dat graag.
Het verkeer speelde ons parten (files worden weer de gewoonste zaak) en daardoor begon de vergadering later.
De agenda werd afgewerkt als geagendeerd. De jaarstukken over het jaar 2021 werden door de vergadering geaccordeerd en de kascommissie verzocht de vergadering om het bestuur over het in 2021 gevoerde beleid te decharge-ren. De vergadering deed dit bij acclamatie.
Een speciaal welkom was er voor onze adviseur Kolonel b.d. Loek Habraken en oud voorzitter Cees Aarts. Een zeer speciaal welkom was er voor één van onze oudste leden de heer Bouwmeester.

De voorzitter maakte bekend dat onze beschermheer Luitenant-generaal b.d. Cees de Veer te kennen heeft gegeven zijn taak te willen beëindigen. Onze adviseur was daarom al eerder gaan zoeken naar een op volger. Over enige tijd zal het beschermheer schap worden overgenomen door Generaal-majoor b.d. Leen Noordzij.
Hoogtepunt van de vergadering was het benoemen van drie leden van Verdienste

v.l.n.r. Bram Meurs, Jan van Gils, voorzitter Rinus Leijs en Ed van Tuijl

Bram Meurs (l), vele jaren vicevoorzitter.
Detachementscommandant bij diverse defilés
Vertegenwoordiger bij de Indië herdenkingen op14 en 15 augustus
Betrokken bij organisatie en opbouw van de jaarlijkse reünie

Jan van Gils (l), met ijver, toewijding en vakmanschap zorg voor alle attributen van de jaarlijkse reünie.
Opbouwen van de reünie is geen bezwaar.
Opbouwen en afbreken van onze VNGM stand op het Malieveld tijdens veteranen dag

Ed van Tuijl (l), zonder zijn verhalen geen nieuwsbrief.
Voor het schrijven van de verhalen reist Ed stad en land af. Dan wordt in prettig en goed leesbaar Nederlands een tekst opgesteld

In ons vorige nummer deden we namens de Oorlogsgraven Stichting een oproep omtrent inlichtingen over Klaas Faber.
Klaas Faber dienstplichtig soldaat bij de B-Cie 6IB.
De Oorlogsgraven Stichting bedankt alle veteranen die hun verhaal, herinneringen en foto's over en van Klaas Faber hebben gedeeld.
De videoregistratie is gereed en te zien met onderstaande link.

https://75 jaar.oorlogsgravenstichting.nl/verhaal/klaas-faber/

RIVIERDAGCRUISE 4 september 2022

Uit respect en waardering organiseert Stichting NU of NOOIT (een non-profit organisatie) activiteiten voor hen die door hun geüniformeerde inzet voor de samenleving (vanuit defensie, politie, brandweer en ambulance) lichamelijk dan wel geestelijk (denk aan PTSS e.d.) gewond zijn geraakt. Ook strekken deze activiteiten, deze aandacht en zorg zich uit naar de directe relaties. Evenals naar de nabestaanden van hen die door of tijdens die inzet overleden zijn.

Na de eerdere succesvolle vaardagen voor onze doelgroep organiseert het bestuur in 2022 weer tenminste één vaardag en wel op zondag 4 september 2022.

Dit project omvat een ontspannen dag aan boord van het schip Eureka, driedeks inclusief grote buitenruimte met naast een aantal vrijwilligers uitsluitend deze doelgroep aan boord) Een trip van Zwijndrecht naar en door Rotterdamse havens (Internationale Havendagen 2022) en terug. Tijdens deze trip wordt voorzien in o.m. koffie en een flinke lunch. Ook is er ruimschoots entertainment aanwezig.

Volop de gelegenheid met elkaar ervaringen uit te wisselen en gevoelens te uiten in een veilige en vertrouwde omgeving.
De kosten zijn slechts € 17,50 pp en kinderen (niet ouder dan 10 jaar) € 10,00

Verdere bijzonderheden en aanmelding: www.nu-of-nooit.com
Maximum. aantal aanmeldingen 400 en hierbij geldt: "Wie het eerst betaalt, die het eerst maalt!".

Informatie via info@nu-of-nooit.com

Alle ECHOS Homes zijn Veteranenontmoetingscentra

ECHOS Homes zijn van oudsher unieke ontmoetingscentra met een gezellige huiskamer, multifunctionele vergader- en ontspanningsfaciliteiten en een prima keuken.

- ECHOS Homes kunnen zowel kleine als grote groepen (ca. 150 personen) accomoderen.
- Met onderstaande contactpersonen kunt u uw wensen bespreken.
- ECHOS Homes hebben de status 'militaire accomodatie'. Wij kunnen al uw activiteiten en evenementen die door Defensie worden gesubsidieerd, direct voor u declareren.

ECHOS Home 'de Schakel'	Leuvenumseweg 68, 3852 AS Ermelo	gastvrouw: Marieke Potappel tel. 0341 - 552 830
ECHOS Home 'de Landing'	Deelenseweg 28, 6816 TS Schaarsbergen	gastheer: David Mammen tel. 026 - 44 30 487
ECHOS Home 'de Vrijheid'	Eindhovensedijk 33, 5688 GN Oirschot	gastheer: Roel Willemsen tel. 040 - 29 04 515
ECHOS Home 'het Baken'	Johannes Postweg 5, 7973 JB Darp (Havelte)	gastheer: Han Mennink tel. 0521 - 341 297
ECHOS Home 'het Anker'	Toepad 110, 3063 NJ Rotterdam	gastheer: Ad Muilwijk tel. 010 - 24 299 10
ECHOS Home 'de Eendracht'	Schapendijkje 8, 1782 TD Den Helder	gastheer: Han Mennink tel. 0223 - 655 066
ECHOS Home 'Baan Zulu'	Otterloseweg 12-A, 6732 BS Harskamp	gastheer: Steven Gerritsen tel. 0318 - 453 060

ECHOS

www.echos.nl

Terugblikken met Frans de Bree

“In de opleiding kreeg ik te horen, dat wordt helemaal niks met jou in Nieuw-Guinea.”

door Ed van Tuijl

“In Roermond, tijdens mijn tropenopleiding als tirailleur, wist mijn commandant het al voor honderd procent zeker”, vertelt Frans de Bree met een brede glimlach. “Dat liet hij me weten ook.”
“Zal ik jou eens wat vertellen De Bree”, zegt íe op een gegeven moment tegen me. “Dat wordt helemaal niks met jou in Nieuw-Guinea. Die bush, daar kom jij nooit levend uit.”
De man was ervan overtuigd dat ik totaal ongeschikt was om zware patrouilles te lopen.

Frans de Bree aan zijn bureau bij S2

En weet je, ergens had hij misschien wel gelijk. Ik heb het nooit in de praktijk kunnen toetsen. Want toen ik in Sorong met een loopbriefje aankwam bij personeelszaken, bleek mijn typediploma de aanleiding om me een hele andere functie te geven. Ik werd geen tirailleur.
Ze hadden op de S2, de afdeling Inlichtingen, direct een nieuwe “schrijver” nodig door het vertrek van de vorige en geen opvolger in huis. Het kunnen typen was dus een prima aanbeveling.”

Hij is er nooit rouwig om geweest. Sterker nog, hij had het vanaf dag één goed naar zijn zin. Dat is altijd zo gebleven. Enkel zaken als de gedwongen verlenging van zijn termijn met een paar maanden én de dreigende massale invasie van de Indonesiërs waren dingen waar hij zich druk om maakte.

Maar voor het zover was begon het leven van de Dordtenaar in het west-Brabantse Pindorp en Heerle. Na en aantal jaren verhuisde zijn ouders naar Rotterdam. Maar in 1954 werd zijn woonplaats Dordrecht. Daar zou hij zijn hele verdere leven ingezetene van blijven.
Met uiteraard de onderbreking van zijn diensttijd.
“Ik werkte toen bij het GEB”, vertelt hij. “Voor een deel min of meer bewust. Want bij dat bedrijf bleef je tijdens je soldatenleven officieel in dienst.
Ik wilde zo snel mogelijk dat soldatenpak aantrekken en moest me als rekruut melden bij de Stoottroepen in Venlo. Vervolgens kreeg ik te horen dat ik zogenaamd vrijwillig/verplicht naar Nieuw-Guinea moest. Tropenopleiding in Roermond en hup het vliegtuig in en over de noord naar Biak. Dat was in juni 1961.

In Tokio kocht ik nog een fototoestel. En wat denk je. Gedurende het laatste traject naar Biak, nog acht uur vliegen, werd ik op slag behoorlijk ziek.
De stewardess nam mijn temperatuur op en schrok zich een hoedje. Ik had 42 graden koorts. Zeg maar levensbedreigend. Of er een dokter in de plane zat. Nou, die zat er toevallig wel. Dokter Kunst. Net als ik op weg naar de kazerne van Sorong. Hij onderzocht me en wist ook niet echt wat er loos was. Er werd een soort bed voor me gemaakt. Maar gelukkig, na het advies van de dokter werd een half uurtje later weer de temperatuur gemeten. Die was slechts licht verhoogd. De thermometer had op een te warme plek gelegen.

Frans de Bree werd dus geen tirailleur. Hij kwam op de Staf/Vzg Cie. te liggen met andere schrijvers en dat soort administratieve mannen. Hij werd dus een man van Inlichtingen. Gegevens verzamelen. Uitwerken. Dossiers aanleggen van mogelijke zogenaamde subversieve krachten. Met andere woorden Indonesisch gezinde figuren in kaart brengen en in de gaten houden.
“Maar ook gewoon op z’n tijd wachtlopen”, zegt hij. “In mijn geval bij de Vogelkop, een magazijn met allerlei voorraden. Of op de marine steiger. En als

Kali Remoe met zandafgraving 1962

Kali Remoe met zandafgraving 2006

derde wachtplek onze kazerne in Remoe. Ach, het was allemaal niet onoverkomelijk.
Verder was ik in het begin veel bezig met het plastificeren van de stafkaarten, die tijdens patrouilles werden gebruikt. Ook hadden we de beschikking over kaarten die tijdens de Tweede Wereldoorlog door de Amerikanen waren gemaakt van Nieuw-Guinea. Kun je nagaan. Het kwam regelmatig voor dat er prauwen naar Indonesië gingen vanuit o.a. Sorong. Na terugkomst van deze rood-wit gezinde figuren, waaronder ook Papoea’s, hielden ze dan bijeenkomsten. We werkten samen met een aantal informanten, Papoea’s, die ook bij deze bijeenkomsten aanwezig waren en kregen daardoor veel informatie boven water van wat er in Indonesië was besproken.

In september ’61 kregen wij in Sorong al met de eerste serieuze infiltratie te maken. Een Hoofd van Politie, de heer Carli, die samen met twee collega’s eropaf was gegaan, werd daarvan het eerste slachtoffer.

Onze A compagnie werd erop afgestuurd. Maar veel ploppers waren toch bij rood-wit gezinde figuren opgevangen. Hoewel, uiteindelijk zijn er heel wat van

Politie kazerne Remoe met de Morgenster en de Nederlandse vlag

die groep opgepakt en ook enkelen geneutraliseerd.
Daarna volgde op 15 januari 1962 natuurlijk de Slag bij Vlakke Hoek. Zeg maar min of meer het begin van de nog komende infiltraties.
De poging van drie snelle motortorpedoboten om vanaf de Aroe-eilanden een grote groep commando's in Nieuw-Guinea aan land te zetten. Dat mislukte volledig. Een torpedoboot werd de grond ingeboord. Ook in Sorong kregen we een groep krijgsgevangen om te ondervragen. Maar daar vertelden ze allemaal hetzelfde verhaaltje. Ik heb wel al die verslagen uit moeten tikken."

Daarna werd het weer een tijdje betrekkelijk rustig. Ook in Sorong. Frans benutte zijn vrije tijd, als het even kon, met het maken van mooie of bijzondere dia's. Hij had immers niet voor niets een nieuw toestel in Tokio gekocht.
"En ik sportte graag en zoveel mogelijk. Zo gingen we een keer naar de leprozerie om tegen een elftal van lepra patiënten te voetballen. Daar werkten twee Zwitserse verpleegsters. Ik heb één van de twee in 2006 tijdens mijn Nieuw-Guineatrip nog mogen ontmoeten. Heel bijzonder.
En als het even kon speelde ik een hockeywedstrijd. Geen competitie hoor. Gewoon een onderling partijtje. Soms wel eens 'n toernooi waaronder ook tegen een elftal uit Biak. Vlak voor mijn diensttijd speelde ik hier in Dordrecht redelijk hockey. Was net zo'n beetje doorgedrongen tot het eerste team van mijn club.
Je had op Sorong dus echt een hockeyveld met uitzicht op zee. Met in de hoek een grote ton waar de hockeysticks in stonden. Daar nam je er een uit en spelen maar.
Verder zwom ik veel en speelde als het even kon een partijtje tennis. Nee, ik kwam mijn tijd wel door."

Dat zal dan wel, maar Frans de Bree zag toch met lede ogen aan hoe de echte para landingen letterlijk en figuurlijk de vijand binnen schootsafstand bracht.
"En daarna de steeds sterker worden geruchten van de aanval vanuit zee", vervolgt hij.
"Zeker wij van Inlichtingen waren best wel op de hoogte hoe reëel dat allemaal werd. Mogelijk 35000 man stonden klaar. Ik had dan ook mijn conclusies getrokken. Nee, ik had er echt geen zin in om in handen van die lui te vallen. Je wist immers dat ze niet bepaald bekend stonden om je volgens de geldende richtlijnen krijgsgevangene te maken."
Maar goed, zover kwam het dus ook voor Frans de Bree niet. Amerika verkwanselde het Nederlandse streven om de Papoea's zelfstandig te laten

worden. Dus zag hij eind ’62 Dordrecht weer terug. Maar al met al had hij na zijn diensttijd nog problemen genoeg met het herstellen van tropenzweren. Opgelopen toen hij iemand anders wilde helpen tijdens zijn bootjeswacht en daarbij een flinke schaafwond op zijn scheenbeen opliep.
Maar omdat hij er pas de volgende dag mee naar de ziekenboeg kon om het te laten behandelen was het eigenlijk te laat. In Sorong zou het niet meer genezen.
Pas later in het burgerleven kwam hij er vanaf.
Terug in de maatschappij ging hij aan de slag bij een chemische groothandel. Daar doorliep hij zo’n beetje alle afdelingen en bereikte uiteindelijk een directiepost. Tot aan zijn pensioen bleef hij zijn werkgever trouw.

In 2006 ging hij met zijn vrouw Joke terug naar Nieuw-Guinea. Naar Sorong, Hollandia, de Baliem Vallei en Biak.
“Ik had me voorgenomen dat ik vooral zoveel mogelijk mijn herinneringen wilde terugzien. Dat is redelijk gelukt. In 2006 was in Sorong de kazerne feitelijk nog helemaal aanwezig. Goed te herkennen. Ik wilde Heintje ontmoeten. Dat was de Papoea die altijd mijn was deed. Hem trof ik niet in Sorong. Wel zijn zoon. Heintje bleek op Biak te wonen.

Samen met Hein – Hengky voor zijn huis

Alleen heette hij toen Hengky. Hij was uiteindelijk stuurman geworden. Het was best emotioneel toen ik hem ontmoette. Hij zag er intussen wel totaal anders uit dan in mijn herinnering. Weet je waaraan ik hem herkende? Aan zijn stem en aan zijn manier van lopen. En dan natuurlijk in Sorong die bijzondere ontmoeting met de Zwitserse verpleegster van de Leprozerie. Het was in alle opzichte een super bijzondere reis. Nooit geen spijt van gehad.

In een interview voor een Dordtse krant vertelt Frans hoe hij altijd op 1 december de Morgenster uitsteekt. De datum waarop de Nederlandse regering indertijd die vlag officieel erkende als de driekleur van het enorme eiland op weg naar zelfstandigheid.“Het was goed bedoeld. Maar uiteindelijk hebben we onze belofte niet na kunnen komen”, zegt hij tot slot. “Dat zit veel veteranen nog altijd behoorlijk dwars.”

Piet Jiskoot

De laatste schipper van Merauke

door Ed van Tuijl

Terugblikken met Piet Jiskoot, de laatste metalen bootschipper, zoals hij zichzelf noemt, blijkt een interview waarbij we opmerkelijk veel raakvlakken hebben,
althans waar het gaat om een hekel aan een luitenant en een grenzeloze bewondering voor een kapitein. We dienden alle twee in Merauke, vandaar. Dan had je met twee aparte officieren te maken. De ene in positieve zin, kapitein Snoeck. De commandant van de D-compagnie. De ander veel meer in het negatieve. Zijn rechterhand, luitenant De Leeuw. Altijd iemand op rapport slingeren. Kortom, veel herinneringen, ook van Piet Jiskoot, gaan over die twee.
Maar de laatste schipper van Merauke beleefde bovendien een heel bijzonder avontuur. Daarover later meer.

Piet, geboren in Rotterdam en later getogen in Dordrecht, werd als schipperszoon opgeroepen bij de Genie. Hij moest zich melden aan de poort van de Lunettenkazerne in Vucht. Bij de Genietroepen.
“En daar kreeg ik te horen dat ze in Nieuw-Guinea van onze lichting vijf schippers nodig hadden”, steekt hij van wal. “Vanwege dat tekort werd er meteen bij gezegd dat we sowieso zouden vertrekken. Vrijwillig dan wel verplicht. Daarna de tropenopleiding in Roermond. Toen nog twee maanden naar de vaar- en duikersschool en hup, over de noord naar Biak. Al na twee dagen van daaruit naar Merauke. Met een vlucht van de Kroonduif. Overigens onder een andere naam. Hoe dat precies in mekaar stak heb ik nooit begrepen.
Kaptein Snoeck, alias De Ouwe verwelkomde me met: “Waar bleef je nou man. We zitten te springen om een tweede schipper.”
De vloot van Merauke bestond uit een dregboot van de marine en twee Mappy boten. Zeg maar twee plezierjachtjes. Piet Luteijn was de andere schipper. Nog niet zo heel lang geleden had hij mijn telefoonnummer opgeduikeld en hebben we na al die jaren dan toch nog contact gehad.”

Het leven van Jiskoot krijgt in Merauke een vast patroon. De ene week op de boot in de haven. De andere week op de kazerne.
“Ik lag op de kamer met de koks en de chauffeurs”, vervolgt Piet. “Niet bepaald een voorbeeldkamer van opgeruimd en netjes. We hebben zelfs een keer een verplichte schoonmaakactie moeten houden. Hat was een puinhoop. Toen kwam de dag dat Piet Luteijn ging repatten. Nu was ik de enige schipper. En werd de haven helemaal mijn werkgebied. Want een tweede schipper kwam er niet meer. Dat wil zeggen, er is er nog wel een gekomen maar die bleek volledig ongeschikt. Liet zelfs zijn geweer nog een keer slingeren en werd door Snoeck rap omgevormd tot tirailleur.
“Toen Luteijn vertrok heb ik wel zijn boot overgenomen. Die was een stuk comfortabeler. Veel meer afgesloten. Vooral tijdens een tropenbui een

voordeel.
Standaard hadden wij schippers van de Mappy boten twee Papoea's als bemanning. Vanaf dag één heb ik altijd goed op kunnen schieten met die gasten."
In de haven verblijft Jiskoot, als hij geen vaaropdrachten heeft, altijd veel op de Snellius. Dat schip heeft Merauke als thuishaven en ligt daar vaak voor anker.
In het bijzonder zijn zware shag koopt hij natuurlijk op deze boot.
"Want daar kocht ik het belastingvrij. Dat scheelde aardig in de prijs. Ik viel bij al die marinemensen nog wel eens op door mijn uitgaanstenue.

Piet Jiskoot in zijn zondagse outfit

Ik had immers geen rode epauletten op mijn schouders maar de bruine van de Genietroepen. De commandant van de Snellius hield me wel eens staande met de vraag waarom ik van die bruine dingen droeg. Dus dat moest ik dan weer uitleggen
Wat mijn werk was? Dat kon van alles zijn. Soms patrouilles alleen maar overzetten naar de andere kant van de rivier waarna ze dan over het strand verder gingen. Of jachtpatrouilles een eind de rivier op brengen waar ze op herten moesten gaan jagen. Rondom Merauke stikte het immers van de herten. Dat vlees werd door de slager uitgebeend en door de koks klaargemaakt."

Piet vertelt verder. Over de zoekactie naar de 23-jarige Amerikaanse miljonairszoon Michael Rockefeller. Waarover nog altijd het gerucht gaat dat hij misschien wel is opgegeten door koppensnellers. Piet maakt van nabij mee hoe Nelson Rockefeller samen met zijn dochter naar Merauke komt om de zoekactie te volgen. [1])

Piet en de kok maken een ritje met de paarden

Hij vertelt over die keer dat hij met een kok ging paardrijden. Daardoor misten ze wel het appél. De Leeuw slingert ze natuurlijk prompt op rapport.
"Maar we hadden tijdens ons ritje door de Kotta een super goede beurt gemaakt bij de resident. Die wilde met zijn auto afslaan en wij lieten hem netjes voorgaan. Alsof we een soort erewacht waren. Snoeck was dat te weten gekomen en als beloning werd er van het rapport verder geen werk gemaakt. Dat is me trouwens vaker overkomen dat die Ouwe een rapport

seponeerde. ”Vandaar dat ik zo goed met die man overweg kon”

Nog een herinnering waar Piet vaak aan terugdenkt, was die keer dat het dochtertje van een van zijn twee bemanningsleden was overleden.
“Uiteraard gaf ik de anderen ook vrij om naar de begrafenis te gaan. Opeens staat Snoeck voor mijn neus. “Moet jij ook niet naar de begrafenis”, vraagt hij. Ik zeg, graag kaptein maar wie past dan op de boot? “Dat doen die van de marine maar”, antwoordt hij. “Kom maar naar mijn huis, dan gaan we er samen met de jeep naar toe.” Op weg naar de kerkdienst vraagt hij nog of ik al eens in een katholieke kerk was geweest. Toen ik ontkende zegt hij: “Doe maar precies hetzelfde wat ik doe.”
Komen we in de kerk zie ik aan de ene kant de mannen en aan de andere kant de vrouwen zitten. Wat doet Snoeck? Juist ja, hij gaat aan de vrouwenkant zitten. Typisch De Ouwe. Die trok zich van niks en niemand wat aan. Overigens maakte het feit dat ik bij de begrafenis was geweest, diepe indruk op mijn Papoeabemanning. Ik kon geen kwaad meer doen.”

Piet Jiskoot beleefde zijn meest avontuurlijke reis toen hij de sergeanten Geelhoed en Lucius met hun vrouwen en kinderen naar een kampong moest brengen. Zo’n veertig kilometer stroomopwaarts de rivier op. We hadden beloofd erop terug te komen.
“Dat was een picknick uitstapje waarbij de mannen en vrouwen ook zouden gaan jagen. Of ik dat in mijn vrije tijd wilde doen. Dat wilde ik wel. Ik had dat weekend toch niks omhanden. Maar het was wel een drukte van belang op mijn boot. Een stuk of vier kinderen en de baboes die op de jeugd moesten passen.
Toen we bij de bewuste kampong voor anker gingen, zijn de mannen en vrouwen die avond gaan jagen. Maar ze hadden geen hert gezien en kwamen zonder buit terug. Ik weet nog als de dag van gisteren dat ik die nacht amper in slaap kon komen. Ik was de avond ervoor in het hotel behoorlijk doorgezakt en had nog een beste kater. De kinderen waren nogal onrustig dus van slapen kwam weinig. Maar het werd helemaal een toestand toen we rond een uur of drie het zware gebrom van vliegtuigen boven ons hoorden. Drie Herculestoestellen. Wat bleek, we zaten midden in het droppingsgebied van een paar honderd para’s. In het maanlicht zagen we overal bloemkooltjes in de lucht. We moesten als de wiedeweerga terug naar Merauke varen. Dat was makkelijker gezegd dan gedaan. Het was namelijk laag water. We lagen met de boot in een dikke laag loempoer. Gewoon helemaal vast in de modder. Iedereen die we maar

Dregboot en de twee Mappy boten. De hele vloot van MERAUKE

konden optrommelen, mannen uit de kampong. Dragers die mee waren. Lucius en Geelhoed zelf. Het was duwen en trekken uit alle macht. Superspannend. Ik zag die ploppers ons al omsingelen. Gelukkig kwamen we eindelijk los en konden we wegkomen. Maar voor hetzelfde geld waren we gewoon de eerste krijgsgevangenen van Merauke geworden. “Een stuk verder kwam de dregboot ons tegemoet en hebben we de vrouwen en kinderen op die boot overgezet”

De vier bemanningsleden van de Mappieboten

Het worden ineens hele andere tijden in Merauke. Piet daarover. Weet je nog dat oom Sappie, de kippenboer, op zijn bakfiets een plopper kwam brengen. Die had zich overgegeven. Was waarschijnlijk te ver van de anderen afgesprongen en meldde zich maar bij Sap. En hoe we in de eerste dagen een plopper aan een boom zagen hangen. Hij was trouwens wel morsdood. Hij had zijn bepakking niet los kunnen maken en was in het moeras verdronken. Maar wel ideaal om precies te kunnen vaststellen wat ze allemaal op- en aanhadden.
Op een gegeven moment mocht er geen enkele boot de rivier meer op. Wij moesten dat controleren. Komt er een boot aan met een stel Javanen. Die beweerden dat ze naar een bananenplantage bij een bepaalde kampong moesten. Wij vertrouwden het natuurlijk niet. Die lui hadden van alles bij zich. Een van mijn jongens begint een soort verhoor en pakt mijn geweer en geeft één van die lui zo’n harde klap dat de kolf breekt. We hebben ze aan de politie overgedragen. Het bleek achteraf toch vertrouwd te zijn want we moesten ze later alsnog naar die kampong brengen.”

Ach, het werden inderdaad bijzondere tijden in Merauke”, vervolgt hij. “Zoals de komst van al die artiesten. Ik heb een van de avonden bijgewoond toen ook de mannen van het PVK in de zaal zaten. Je had dat moeten zien toen enkele PVK-ers door die meiden spontaan werden gezoend. Ze waren direct totaal van slag.
Tegen het einde van onze Merauke tijd moest ik met een paar jongens nog wel eens de nodige oorlogsbuit op de rivier gaan dumpen. Ook een keer een geheimzinnig rood kistje. Dat stond trouwens al jaren ergens in een magazijn op de kazerne. Wij dat kistje in het water gegooid. Maar het bleef drijven. Toen hebben we het maar opengemaakt. Bleken er vier fosforgranaten in te zitten. Incluis vier ontstekingsmechanismen. Toen alles zomaar zonder kistje gedumpt. Nu zonk het spul wel.”

Dan volgt het massale vertrek uit Merauke. De D-compagnie stapt op de Ka-

loekoe en zwaait voor het laatst naar Merauke. Gadegeslagen door een groot deel van de bevolking. Inschepen op de Kaloekoe. Op naar Sorong voor een soort prestatieverlof van enkele dagen. Daarna inschepen op de Luymes voor de tocht naar Biak.

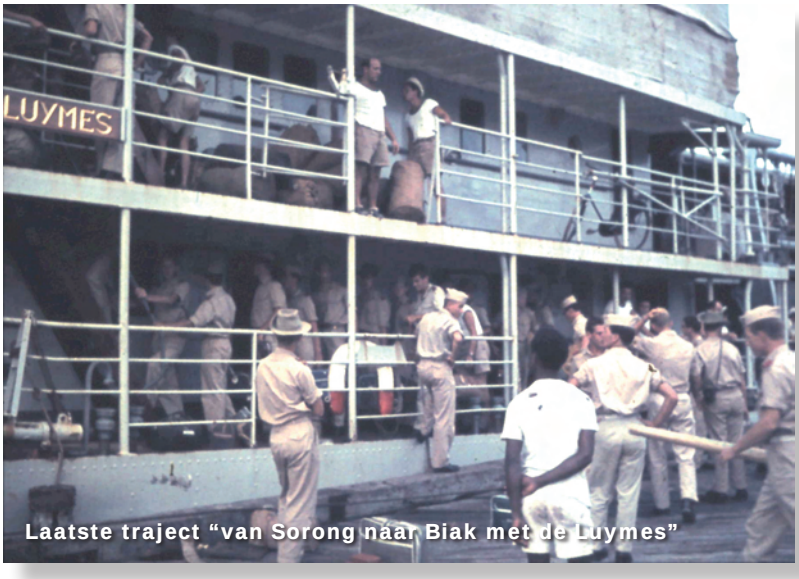

Laatste traject "van Sorong naar Biak met de Luymes"

"Weet je nog. Al die jongens die op de Kaloekoe gewoon op het dek moesten slapen. Ik had gelukkig nog een hut. Maar niet bepaald een lux onderkomen. Later hoorde ik nog van Snoeck dat de luitenant van de dregboot aan hem had gevraagd of ik zijn boot niet naar Biak wilde varen. Hij had namelijk meer vertrouwen in mijn stuurmanskunsten dan in zijn eigen mensen.
Maar helaas, dat ging toch niet door. Iedereen moest met de KPM-boot mee. Geen uitzonderingen."

Na elf maanden is hij weer thuis. Hij gaat aanvankelijk bij een sleepvaart-bedrijf werken in de binnenvaart. Maar na zijn huwelijk wordt het toch een baan aan de vaste wal. Net als zijn medeveteraan Jos Boersma, in dienst van het GEB. Pas dit jaar werd hem meer verteld over het bestaan van de VNGM. Samen worden ze alsnog lid. Samen bezochten ze voor het eerst de reünie in 't Harde. Konden ze alsnog met lotgenoten bijpraten. Beter laat dan nooit!

[1]) Lees hierover in het boek "WREED PARADIJS" van Carl Hoffman

De stuipen op mijn lijf

door Ed van Tuijl

De stuipen op het lijf jagen. In Kramers' Nederlands woordenboek wordt dat omschreven met: 'Iemand héél erg bang maken'
Nou, dat is me één keer in mijn leven overkomen. Jullie raden het al. Juist ja, in Nieuw-Guinea. Met dank aan luitenant Wim Kayzer.
In mijn interview met Limburger John Wilms, in Merauke zijn ordonnans, repte ik er al eens over. Toch wil ik mijn ervaring graag nog een keer van me afschrijven.

Wij van de D-compagnie kregen, net als die andere compagnieën van Oranje Gelderland, nadat er, pakweg, zo'n driehonderd para's in Merauke waren gedropt, welkome versterking van mariniers die vanuit Manokwari werden ingevlogen.
Met daarbij luitenant Wim Kayzer. Wij zandhazen spraken over hem. Zijn roem was 'm al vooruitgesneld. Een echte jungle fighter.
Nog niet zo lang geleden, december vorig jaar, sloeg ik mijn krantje open en las zijn verhaal. Dappere brieven van marinier Kayzer. Vanaf een foto keek hij mij aan en ik herkende hem meteen. Ik werd er prompt emotioneel van. Na 60 jaar ging er nog een schok door me heen.
Dit was 'm. De man die mij de stuipen op het lijf had gejaagd.

Natuurlijk deed die persoonlijke ervaring niets af aan de prachtige staat van dienst die de jonge luitenant had opgebouwd. Het machtige verhaal van de officier die leidinggeeft aan een Verkennings- en Inlichtingenpeloton. Hoe hij met zijn mannen gedurende 75 dagen Indonesische infiltranten moet achterhalen en inrekenen. Het wordt verschrikkelijk afzien. Ze zullen hongerlijden en een collega verliezen als een handgranaat onbedoeld ontploft.
En al dat afzien lijkt voor niks want de infiltranten blijven buiten hun bereik"
Het verhaal zal in mijn Merauke tijd ook wel zijn rondgegaan. Vandaar dat we, ik ook, respect hadden voor Kayzer.

Maar op die bewuste nacht in juli 1962 was dat respect even ver te zoeken.
Ik ga terug in de tijd.
Als telegrafist draaien we bij toerbeurt onze diensten op het radiostation. De dagdiensten zijn op zich altijd al boeiend. Gek om te zeggen misschien maar sinds de komst van de para's is het werk op radiostation JZH een stuk interessanter geworden. De hele dag door spoedberichten. Vaak opgesteld in codetaal. Blokjes van vier letters en cijfers. Zodra het bericht is ontvangen snel de code omzetten in voor De Ouwe leesbare taal. Met het codeboek erbij, toch soms nog een hele klus. Gelukkig brengt de Grote Beer een aantal codeurs naar Nieuw-Guinea. Ook twee voor Merauke. Dus overdag wordt die codeklus ons uit handen genomen door een knaap met een Achterhoeks accent. Tot dan toe leek Merauke vaak een pleisterplaats voor Amsterdammers, Brabanders en Limburgers. Zal wel toeval geweest zijn. Vandaar dat die Achterhoeker mij extra opvalt. Maar ik dwaal af. Ik wil wat over de nachten kwijt.

Vanaf een uur of tien begint die nachtdienst. Tot aan de volgende ochtend. Tot een uur of een valt het nog wel mee. Dan roept Biak met altijd nog enige regelmaat.
"Hallo JZH (roepnaam van Merauke), hier JZK (roepnaam hoofdstation Biak) laat je horen ik heb een bericht voor je."
Ik antwoord dan razendsnel: "Kom maar op JZK. Hier ben ik. Startklaar achter mijn schrijfmachine."
Met geluid erbij klinkt dat zo
Tut ta ta ta, ta ta tut tut, tut tut tut tut. Ta tut tut. Tut ta ta ta, ta ta tut tut, ta tut ta. En zo nog een hortje verder
Maar wat ik wil zeggen is dat die H in de roepnaam van Merauke, dus vier korte seinen achter elkaar voor mij en mijn maten gelijk staat met het keihard roepen van onze naam. Ook al luister ik niet echt, zodra Biak tut tut tut tut seint ben ik op slag een en al aandacht. Het klinkt voor mij als "Hé Van Tuijl, even je volle aandacht. We willen wat aan je kwijt."
Mocht ik net een dutje doen, geheid, ik ben op slag kláár wakker!

Die nachten dus. Richting vier vijf uur. Het wordt steeds stiller. Soms probeer ik de verveling wat te verdrijven. Dan kijk ik of ik contact kan maken met radio amateurs. Soms reageert wel eens een enthousiasteling. Ergens in Noord Australië. Dan worden er wat wetenswaardigheden uitgewisseld. Wie we zijn waar we zitten wat we doen. Dat werk. Is overigens streng verboden. Als Biak het hoort komt er een week later gegarandeerd een luisterrapport bij de Ouwe.
"Hebben jullie weer zitten klieren", Van Tuijl, vraagt hij. Daar blijft het dan bij. Ook deze nacht heb ik alles geprobeerd om de verveling buiten de deur te houden. De tweede telegrafist is vanaf een uur of drie in het hok waar de kluis staat, onder zeil gegaan. Kortom, het wordt stiller en stiller
Ik weet dat ik zit te knikkebollen. Echt tegenhouden doe ik het niet. Mocht Biak me roepen dan ben ik immers op slag klaarwakker.

Rond een uur of vier schrik ik inderdaad klaarwakker. Niet door de vier puntjes stem van Biak. Nee, door iets heel anders. Ik voel de koude loop van een pistool in mijn nek. Nooit geweten dat een mens écht stijf van de schrik kan

raken. Geen idee wie er achter me staat. Maar één ding weet ik zeker. Wat daar zo in mijn nekvel priemt is onmiskenbaar een wapen. Dat koude staal. Ik durf me niet te bewegen. Zelfs ademen doe ik pas als het hoognodig is. Dan klinkt er een bevel. Volgens mij in het Maleis. Maar dat kan ik me ook verbeeld hebben. Zonder echt te weten wat er gezegd wordt, snap ik meteen dat ik langzaam overeind moet komen. Dat geeft die loop overduidelijk aan. Voor de zekerheid steek ik m'n armen maar in de lucht. Een extra por in mijn nek doet me beseffen dat ik langzaam naar de uitgang moet lopen. Nadenken kan ik allang niet meer.
Wat gaat er gebeuren?
Dat stukje naar de openstaande deuren van het radiostation is misschien tien meter. Voor mijn gevoel zijn het er wel honderd. Dan buiten, pal voor de muur van zandzakken hoor ik duidelijk verstaanbaar:
"Zo telegrafist. Laat dit een goede les zijn. Als ik een plopper was geweest, zou je nu morsdood zijn."

Ik haal diep adem. Alles begint weer een beetje te werken. De dwingende loop van het pistool wordt uit mijn nek gehaald. Pas nu durf ik om te draaien. Ik zie dat het luitenant Kayzer is. Deze nacht officier van piket. Terwijl hij zijn wapen opbergt, probeer ik hem uit te leggen dat ik wel wat dommelde maar zeker niet vast sliep. Dat ik een eventuele oproep van Biak zeker niet gemist zou hebben.
Dat ik heus niet de veiligheid van de hele D-compagnie en de aanhang van mariniers in gevaar heb gebracht.
Kayzer hoort wel maar luistert niet. Hij heeft die dienstplichtige zandhaas eens goed te pakken genomen.
En wat zegt hij later tegen Wilms, zijn ordonnans, zoals John mij na 58 jaar in Maasbracht verklapte.
"Hij zei tegen mij. Ik heb vannacht een telegrafist flink te pakken gehad. Was die knaap marinier geweest dan had ik rapport opgemaakt. Maar in dit geval heb ik voor een andere oplossing gekozen.
Ik heb hem eens flink de stuipen op zijn lijf gejaagd!"

Nou, Kayzer dat kun je wel zeggen. Ik heb er járen last van gehad.

Zijn wij familie van elkaar?

Bladeren

Enkele weken geleden zei Premier Rutte “Oekraine is een deel van onze familie”. Verder dan deze woorden ging zijn blijk van familiegevoel niet. Politieke moed om verbondenheid te tonen is er niet. Wel van Mevrouw Christine Lagarde, (President van de Europese centrale Bank ECB) die hulp en energie steekt in de politieke toekomst van Oekraine. Gelet op de uitkomst van het Songfestival is er een breed draagvlak om inderdaad Oekraine op te nemen in onze Europese familie.

Afgelopen weken hebben wij (Trijntje en Gorrit) veel mensen bezocht die voor ons veel betekenen. Het begon met een bezoek aan een collega van het Zambia-team. De omgeving en dagelijksleven zijn voor beiden totaal veranderd maar de wonderlijke klik van het herbeleven van de waarden van toen, is uniek. De inzet voor een ander onder sobere omstandigheden was geen opgave maar gaf juist energie om door te gaan ondanks tegenslag en gaf voldoening en inzicht in het leven van onze Zambiaanse familie. Ook bij het bezoek aan onze vroegere buurvrouw (89) in Oudkarspel, ontmoetten we de geest van tevredenheid, dankbaarheid met het dagelijkse leven van nu (zonder haar man) op het oude stee met haar kippen en geiten. We deelden ook het verdriet dat een zoon niet meer thuiskomt en een deel van de kleinkleinkinderen zich niet meer laat zien. Wat kan een mens een ander toch een verdriet doen, zoals een Indië Veteraan vertelde dat hij het contact met zijn kinderen al 15 jaar kwijt is. Er is wel een bloedband maar geen familieband.

Bij verkenning van de “oude” omgeving spreekt een dame op het midden van de roltrap in het winkelcentrum van Broek op Langedijk mij plotseling aan met: “hé, van Berkum”. Het blijkt de tandartsassistente te zijn waar ik ruim twintigjaar niet meer ben geweest. Zij kende ons allebei nog bij naam en ook van onze kinderen. Hoe verbazend is dat? Het voelt als thuis komen bij familie. Zo was het ook bij twee paar vrienden die we de volgende dag bezochten. Bij de één lunchten we en bij de ander deelden we een chineesje. Je kijkt samen even terug kijk in de spiegel en met de ogen van vandaag vooruit naar de toekomst.

Datzelfde gevoel kregen we ook op de reünies van de Nieuw Guinea Veteranen, de oud collega’s van Politie Noord-Holland-Noord en van de Kameroen- en Zuid-Afrikagroep, waarmee wij hebben gewerkt. De band die je samen in

die jaren hebt opgebouwd verdwijnt niet bij het ouder worden. Het verlangen naar die verbondenheid lijkt zich juist te versterken. Het is jammer maar een feit dat veel verhalen straks ongemerkt verdwijnen tussen de zes plankjes wanneer we voorgoed afscheid nemen van al die “familiebanden.”

Binnenkort gaan we het wonder van Pinksteren weer vieren. We worden in eigen taal aangesproken om opnieuw actief positief onze medemens, ook vluchtelingen, in onze familie op te nemen. Ik werd getroffen door het mooie beeld dat de Sikh’s (Noord India) ons aanreiken: Een goede Sikh ziet het licht van God in de ander. De Geest van Pinksteren helpt ons om het licht van God in de ander te zien. Laat het zo zijn.

G. van Berkum.

Opslag Elburg

Opslag Elburg biedt voor kortere of langere perioden opslagruimte aan. Bijvoorbeeld bij verhuizing of opslag van bedrijfsvoorraad. Zowel zakelijk als particulier dus, voor uiterst scherpe tarieven. Ook verhuren wij kantoor- en bedrijfsruimten.

OPSLAGRUIMTE NODIG?
Check: WWW.OPSLAGELBURG.NL
Of bel: 06-2000 71 75 / 06-5242 06 45
AW Beheer | ’t Straatje 6 | 8081 RN ELBURG (voormalig VNK gebouw)

Vrede maken we samen

Het kunnen leven in vrede en vrijheid is geen vanzelfsprekendheid. Daar moeten we ook vandaag de dag aan blijven werken. Veteranen die tijdens en na de Tweede Wereldoorlog voor onze vrijheden hebben gestreden, verdienen daarom onze waardering. Zij spreken immers uit eigen ervaring over oorlog en conflict. Vandaar dat vfonds, het Nationaal Fonds voor Vrede, Vrijheid en Veteranenzorg de veteranenreünies mede mogelijk maakt.

Vfonds kan, mede dankzij inkomsten uit loterijen, jaarlijks ruim 200 initiatieven steunen die, vanuit de lessen getrokken uit het verleden, bijdragen aan onze sterke democratische rechtsstaat en vreedzame samenleving. Deze initiatieven zijn uiteenlopend: van veteranenreünies en films zoals de Slag om de Schelde, tot aan theatervoorstellingen en innovatieve onderwijsprojecten. Verschillende generaties worden zo gestimuleerd zich hier actief voor in te zetten. Wilt u ook bijdragen aan vrede & vrijheid? Kijk dan op **vfonds.nl/steun-ons.**

vfonds
investeert in
VREDE

Commissie Sociale Zorg

Vereniging Nederlands Nieuw-Guinea Militairen 1945-1962

Sobats,

Op de bestuursvergadering van 4 oktober 2018 is door het bestuur de opzet en wijze van taakuitvoering van de sociale commissie besproken.

Met ingang van 1 januari 2019 is de **coördinator / contactpersoon voor de meldingen met een sociaal-maatschappelijk karakter** onze penningmeester:
Jaap van Hensbergen, bereikbaar op 06-53199548,
mail hensaradvies@jaapvanhensbergen.nl

Natuurlijk kunt u een beroep blijven doen op de bij u bekende contactpersonen

Algemeen	Ad Bouterse	0224-215621	ad.bouterse@hetnet.nl
Friesland & Groningen	Peter Beers	0517-413506	beers.p@hotmail.com
Drenthe & Overijssel	Gorrit van Berkum	0516-850186	gtvberkum@quicknet.nl
Zeeland	Adrie Poortvliet	0118-463259	adriepoortvliet@hetnet.nl
Noord-Brabant	Jan Wouters	073-6212997	ja.wouters@planet.nl

Rinus Leijs
Voorzitter VNNGM

Merapi Tour & Travel

Dé Indonesië reisspecialist

Bali-Asmat-Kaimana-FakFak-Raja Ampat-Sorong-Manokwari-Biak-Jayapura
22 dagen - September 2022
Verlenging mogelijk op Papua, Bali, Molukken, etc.

www.merapi.nl

Alvast voorgenieten?

Bestel nu het Indonesië reis– en kookboek
Trek in Indonesië

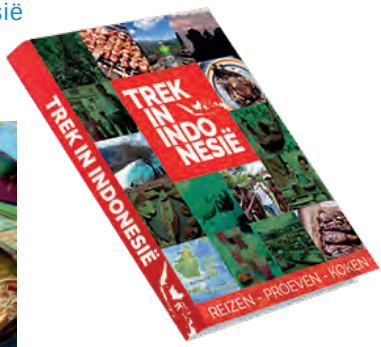

www.trekinindonesie.nl

Merapi
Prinses Irenestraat 58
6611 BK Overasselt
088-8111999
www.merapi.nl
Email: info@merapi.nl